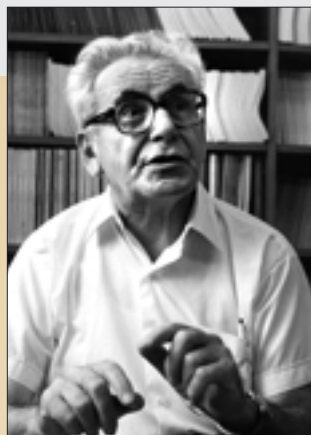

פרופ' יצחק ברנבלום

(1903–2000)

פרופ' יצחק ברנבלום הלך לעולמו בניסן תש"ס והוא בן 97 שנים. מאמרו של שמעון סאמט ב"הארץ" 17.3.1987 מוקדש לזכרו.

איפה הם היום / שמעון סאמט

המאבק לא תם

פרופסור יצחק ברנבלום, בן 83, מבכירי הלוחמים בסרטן

כשאני שואל את פרופ' ברנבלום באיזו מידה התקדם חקר הסרטן, הוא משיב שיש התקדמות ניכרת, יש הישגים וסיכויים, אך עוד רחוקה הדרך ל"תם ושלום". מכאן שאין הפסקה ורגיעה במחקר המדעי ובי אמצעי הריפוי של מחלה מאיימת זו, אלא – הוא מוסיף – שקשה להסביר כראוי ללא-מרען את כל המאבקים הקשורים במחלה זו. בה קשר זה הוא חוזר על אימרתו של וינסטון צ'רצ'יל: "זה אינו הסוף, זו אפילו לא ראשית הסוף, אולם ייתכן שזהו סיום ההתחלה". וכשאישישיח מתאר בשיחתנו את הסיכון שבצי מעשן מקטרת, הוא מחייך חיוך לו שבמשך שנים היה הוא עצמו מוסיף מקטרת. הוא מחייך חיוך מריר, "מורה" ואומר: חטאתי בכך, אלא שכבר לפני שנים לא מעטות הפסקתי לעשן, תוך אחון הגורם הסרטני החמור שבציסון.

הוא מהלל את מכוון וייצמן כאחד המכוונים המדעיים הטובים בקנה מידה בינלאומי, אך מציין שיש בארץ עוד כמה מוסדות מע הראויים לשבחים. משעות הבוקר עד הצהריים עושה פרופ' ברנבלום בחדרו במחלקה לביולוגיה ניסיונית, ואת שאר הזמן הוא מקדיש לחיים בחיק משפחתו ובחוג ידידים ומקוררים.

שפעלה אחר כך כמחנכת מוסיקאלית ברחובות. תחילה היה ברנבלום מרצה וחוקר מדעי בענף הפאתולוגיה הניסיונית. אחר כך פעל בחקר הסרטן, קודם באוניברסיטת לידס ומאוחר יותר הופקד על יחידת המחקר של האיר גוד למלחמה בסרטן של האימפריה הבריטית שליד אוניברסיטת אוקספורד. בשנים 1948–1950 היה – בחופשת-שנתון מאוניברסיטת אר קספורד – "חבר מיוחד" במכון הלאומי לחקר הסרטן שבארצות-הברית. בשנת 1950 עלה לישראל ותחילה שימש (עד להקמת המחלקה לביולוגיה ניסיונית במכון וייצמן) פרופסור-אורח לאונקולוגיה במחלקה לפאתולוגיה ניסיונית וחד קר הסרטן בבית-הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית בירושלים. מאותה השנה ואילך עמד בראש המחלקה לביולוגיה ניסיונית במכון וייצמן, ומשנת 1954, ובמשך שנים, היה יושב ראש האגודה למלחמה בסרטן בישראל, חבר הוועדה של האיגוד הבינלאומי למלחמה בסרטן וחבר-כבוד בחברה הביולוגית בסנטיאגו, צ'ילה. הוא שימש גם חבר וזש של החברה האיטלקית לסרטן, וכשנת 1958 נבחר חבר באקדמיה למדעים בנירנורק. אחר כך היה חבר-מייסד של האקדמיה למדעים בישראל.

המדעית שלו, תחילה באירופה ואחר כך בארץ, תוך הרגשת סיפוקו הרב מהעובדה שהוא יכול לטפח את ארכיונו. כיצד הגיע פרופ' יצחק ברנבלום לישראל? פרופ' חיים וייצמן, שעקב אחר הקריירה של ברנבלום באוניברסיטאות בריטניה (לרבות אוקספורד, שם פעל במשך 12 שנה), הזמין לעלות לישראל ולהשתלב כאן בצוות המדענים הבכירים של מכוון וייצמן. פרופ' ברנבלום שקל את ההצעה והוריע שהוא נכון להיענות לה, אך בתנאי שתוקם במכון וייצמן מחלקה לביולוגיה ניסיונית, בראשותו, שבה הוא יעסוק בחקר מחלת הסרטן. וייצמן הסכים וברנבלום לוס בא תחילה לביקור, "להכיר את השטח ואת התנאים", ואחר כך עלה עם משפחתו והשתקע ברחובות.

יצחק ברנבלום נולד בשנת 1903 בעיר ביאליסטוק (שאו היתה ברדסיה הצארית וכתום מלחמת העולם הראשונה נכללה בשטח פולין). עם פרוץ הפוגרומים ביהודי רוסיה, נטשה משפחה ברנבלום את המדינה. הם היגרו לאנטורפן שבבלגיה ומשם לבריסטול, אנגליה, שם הוסמך יצחק כבעל תואר אוניברסיטאי בביולוגיה ובכימיה. חקר הסרטן היה נושא שאיפתו המדעית. באותו זמן נשא לאשה את ילדת אנגליה דוריס לימה ז'ל, פסנתרנית

באחד מחדרי הפקולטה לביולוגיה ניסיונית של מכוון וייצמן למדע ברחובות פעיל גם כיום פרופ' יצחק ברנבלום, בן ה-83, גימלאי, לשעבר ראש המחלקה לביולוגיה ניסיונית של המכון, מבכירי המדענים שהקימו דיש כ-50 שנה לחקר מחלקת הסרטן.

חרף גילו והישגיו, שוקד הוקן שלא ניכרים בו אותות זיקנה מעיקים, על ארכיון שלא יטולא בפז, הכולל מחקרים בקנה-מידה ישראלי ובינלאומי בנושא הסרטן. כ-200 עבודות משלו כלולות בו. תאריים, פרסים, אותות כבוד והצטיינות מקשטים את החדר. בין השאר, פרס ישראל למדע, פרס ע"ש וייצמן למדע הביולוגיה, פרס-ירדן שטיילר באותו מישור, פרס תל-אביב, פרס לחקר הסרטן ע"ש ברטנר, פרס אוניברסיטת טקסס, אות ע"ש סלואן, ופרס הוקרה מטעם הקרן למדע של ג'נרלימוטורס בלוויית מענק של מאה אלף דולר. לביד מעבודותיו, פירסם פרופ' ברנבלום שלושה ספרים ובכללם ספר מדע פופולארי "מלחמת האדם בסרטן", שהוצא עלידי מוסד וייצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה, גיה, ירושלים.

במפגשי עמו לפני ימים מספר במכון וייצמן ברחובות, מצאתי אדם תוסס, שופע הומור. הוא מעלה פרקי זיכרונות על עצמו ועל הקריירה